

LUND UNIVERSITY

Remissyttrande: Långsiktig reglering av forskningsdatabaser

Persson, Vilhelm; Wenander, Henrik

2023

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Persson, V., & Wenander, H. (2023). Remissyttrande: Långsiktig reglering av forskningsdatabaser.

Total number of authors:
2

Creative Commons License:
Ospecificerad

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Juridiska fakultetsstyrelsen
Professor Henrik Wenander

Rektor

Remiss: Långsiktig reglering av forskningsdatabaser

U2022/04089

Juridiska fakultetsstyrelsen får härmed avge följande yttrande. Yttrandet har utarbetats av professorer Vilhelm Persson och Henrik Wenander.

I denna promemoria lämnas ett förslag till en ny reglering om vissa forskningsdatabaser. Fakultetsstyrelsen ser positivt på införandet tydligare reglering av möjligheter till sådana databaser men har vissa kommentarer avseende den närmare utformningen av förslaget i promemorian.

Den övergripande utformningen av den föreslagna regleringen är en ramlag med vissa generella regler. Därutöver förutsätts reglering i förordning för varje databas som ska omfattas av lagen (se överväganden i promemorians avsnitt 4.3.3). Fakultetsstyrelsen har inte någon egentlig invändning mot denna utformning. Det kan dock konstateras att inrättandet av nya databaser kommer att involvera regeringen och därmed vara förenad med relativt stor arbetsinsats och tidsåtgång. Fakultetsstyrelsen anser vidare att samspelet mellan lagen och förordningen skulle kunna uttryckas tydligare i lagen. I förslaget anges på olika ställen mer generellt att "[r]egeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om..." Det kan ge intryck av att det avses mer generella föreskrifter som ger utrymme för forskningshuvudmän att på egen hand inrätta. Enligt Fakultetsstyrelsens mening bör i lagen i stället uttryckligt framgå att regeringen i förordning föreskriver vilka databaser som omfattas av regleringen och mer precisa regler för dessa databaser. Mot bakgrund av att regeringens föreskrifter till stor del kommer att reglera skyddet för de registrerades personuppgifter bör dessutom utredas vidare om restkompetensen i 8 kap. 7 § regeringsformen utgör ett tillräckligt stöd för regeringens normgivningskompetens.

Bestämmelsen i 2 kap. 6 § i den föreslagna nya lagen om kompletterande insamling av uppgifter från andra källor än de som samtyckts till är vidsträckt formulerat (jfr också 2 kap. 9 § 5). I promemorian framförs att insamling av sådana uppgifter ska präglas av återhållsamhet (s. 141 och 185 f.). Vidare föreslås i promemorian (s. 169) att den personuppgiftsansvarige inte ska behöva kontakta de registrerade personligen, utan att det ska räcka att hålla informationen om nya källor tillgänglig på till exempel en webbplats. Denna publicitet förutsätts "ha en något hämmande effekt, och minska risken för att forskningsdatabaser regelmässigt och ogenomtänkt samlar in och reproducerar uppgifter från myndighetsregister utan att något starkt behov av det finns". Fakultetsstyrelsen anser att detta medför en relativt svagt skydd för de registrerades integritet och att det i stället bör införas uttryckliga regler som återspeglar regleringens begränsade syfte.

Enligt 2 kap. 8 § i den föreslagna nya lagen ska registrerade, innan de lämnar samtycke, bland annat informeras om att de kan begära att registrerade uppgifter raderas. I den mån uppgifter redan lämnats ut eller använts till forskning kan det emellertid i praktiken vara svårt att radera uppgifter. Detta bör avspeglas i informationen till de registrerade.

I 3 kap. 1 § i den föreslagna nya lagen anges att utlämnande till forskning i annat land bara får ske om forskningen har granskats etiskt i det landet och godkänts i ett förfarande som motsvarar svensk etikprövning. Denna bestämmelse skulle i praktiken kunna vålla tillämpningsproblem. Dels kan det vara svårt för den personuppgiftsansvarige att bedöma om utländska etikprövningar motsvara svenska, eftersom systemen för etikprövning på många sätt skiljer sig åt mellan olika länder. Dels är det inte självklart att alltid är möjligt för utländska forskare att få till stånd etikprövning som motsvarar den svenska, eftersom den svenska regleringen är ovanligt omfattande.

Omvänt anges i 5 § i förslaget till ny förordning om vissa forskningsdatabaser att uppgifter bara får lämnas ut till forskning som utförs i Sverige och bedrivs vid en myndighet. Det kan finnas anledning att i den fortsatta beredningen undersöka hur denna begränsning förhåller sig till EU-rättens krav på fri rörlighet inom unionen.

Enligt delegation

Vilhelm Persson

Henrik Wenander